

Betyg på sin muntliga grammatik?

Sambandet mellan grammatisk utvecklingsnivå och
betyg på det muntliga nationella provet i SVA1

Sara Jonsson

Handledare: Anne Palmér

Institutionen för nordiska språk

Sammandrag

I denna uppsats undersöks om grammatisk utvecklingsnivå har något samband med det betyg en elev får på det muntliga nationella provet. Sex framföranden av elever som läser Svenska som andraspråk 1 har använts, tre av dessa fick C i betyg och tre fick E. Dessa har transkriberats och sedan har nominalfraser med framförställda och efterställda attribut förts in i tabeller utifrån de grammatiska utvecklingsnivåer som återfinns inom processbarhetsteorin. Resultatet visar på små kvantitativa skillnader mellan grupperna med betyg C och E men större skillnader mellan grupperna på kvalitativ nivå. Kvalitativa likheter inom grupperna finns men en elev från vardera C och E avviker. I fallet med E1 är det en kraftig avvikelse eftersom E1 har stor variation och hög korrekthet på alla nivåer. Detta kan härledas till att E1 förmodligen fått ett lägre betyg på grund av bristande anknytning till provtemat. C3:s högre betyg kan vara ett resultat av god kommunikativ förmåga med ett väl anpassat anförande. En hög grammatisk nivå innebär alltså inte automatiskt ett bättre betyg men det kan vara en bidragande orsak.

Nyckelord: SVA1, grammatisk utvecklingsnivå, det muntliga nationella provet, processbarhetsteorin.

Innehåll

Sammandrag.....	2
1 Inledning.....	6
1.1 Syfte.....	6
1.2 Disposition.....	7
2 Bakgrund.....	7
2.1 Tidig andraspråksforskning.....	7
2.2 Teoriutveckling om andraspråksinläring.....	8
2.3 Processbarhetsteorin.....	9
2.4 Det muntliga nationella provet i Svenska som andraspråk 1.....	10
2.5 Muntlighet i skolan.....	11
2.6 Forskning om muntlig bedömning.....	12
2.7 Kombinera PT med muntlig bedömning.....	13
3 Metod.....	13
3.1 Möjliga alternativ till metoden.....	14
3.2 Metodkritik.....	15
3.3 Transkription.....	16
3.4 Analysmetod.....	16
3.4.1 Nominalfrasen.....	17
3.4.2 Predikativsatsen.....	17
3.4.3 Urval och klassificering av tvetydiga fall.....	18
3.5 Validitet och reliabilitet.....	19
4 Material.....	19
4.1 Bedömning och betygsättning.....	20
4.2 Etiska aspekter.....	20
5 Resultat.....	20

5.1 Jämförelse mellan anföranden med betyg C och E	21
5.2 Anföranden med betyget C	23
5.2.1 Närstudie av C1	24
5.2.2 Närstudie av C2	25
5.2.3 Närstudie av C3	26
5.3 Anföranden med betyget E	27
5.3.1 Närstudie av E1	27
5.3.2 Närstudie av E2	28
5.3.3 Närstudie av E3	29
5.4 Sammanfattning av resultat	29
6 Diskussion	30
6.1 Praktisk tillämpning	32
6.2 Vidare forskning	33
6.3 Sammanfattning	33
Litteratur	34
Bilagor	36
Bilaga 1, C-elevers nominalfraser, nivå 2	36
Bilaga 2, C-elevers nominalfraser, nivå 3	38
Bilaga 3, C-elevers nominalfraser med predikativa attribut, nivå 4	39
Bilaga 4, E-elevers nominalfraser, nivå 2	40
Bilaga 5, E-elevers nominalfraser, nivå 3	42
Bilaga 6, E-elevers nominalfraser med predikativa attribut, nivå 4	44

Figurer, tabeller och tablåer

Tablå 1: Processbarhetsteorins utvecklingsnivåer	14
Figur 1: Totalt antal förekomster på nivå 2	21
Figur 2: Totalt antal förekomster på nivå 3	22
Figur 3: Totalt antal förekomster på nivå 4	22
Tabell 1: Andel unika nominalfraser på nivå 2	23
Tabell 2: Antal nominalfraser och predikativsatser för betyg C	24
Tabell 3: Antal nominalfraser och predikativsatser för betyg E	27

1 Inledning

Inom andraspråksforskning och i C-uppsatser är processbarhetsteorin populär som metod vid grammatiska studier. Många C-studenter uppskattar säkert de konkreta ramarna och har, med detta verktyg, producerat en stor mängd undersökningar om fundamentalslängd, inversion, utbyggda fraser och syntax, många av dessa baserade på den skriftliga delen av det nationella provet eller annat insamlat skriftligt material. Skriftliga källor är förmodligen vanligare därför att det är ett mer lättarbetat material och för att skriftlig text är lättare att samla in än talad. När det kommer till talad text inom till exempel språksociologisk forskning har analys av vardagligt, talat språk varit vanlig, till exempel för att undersöka olika dialekter eller sociolekter, medan det är mer ovanligt att förberedda anföranden analyseras. Jag tycker mig se en lucka i vad vi vet om andraspråkselevs grammatiska utveckling, nämligen vad den betyder i bedömningen av ett nationellt prov. Därför har jag valt att analysera ett material som är muntligt men strukturerat enligt ramarna i en pressad provsituation.

Det finns några forskningsstudier av hur till exempel bedömning sker när elevers muntlighet testas men just den grammatiska utvecklingen och hur det påverkar en elevs betyg har jag bara funnit en undersökning om, nämligen Eklund Heinonens från 2009 gjord på utländska universitetsstudenters Tisus-test. Därför har jag valt att undersöka gymnasieelevers grammatik och studera hur svensk grammatik i muntliga sammanhang hänger ihop med vilket betyg en andraspråkselev får på det muntliga nationella provet.

Min avsikt är att belysa förhållandet emellan dessa element och därmed visa på hur stor, eller liten, betydelse grammatiken har för det betyg en elev får på det muntliga nationella provet.

1.1 Syfte

Syftet med denna uppsats är att undersöka förhållandet mellan andraspråkselevs grammatiska utvecklingsnivå och deras betyg på det muntliga nationella provet. Detta kommer genomföras genom att svara på denna fråga:

- Finns det ett samband mellan grammatisk utvecklingsnivå enligt processbarhetsteorin och det betyg en elev får på det muntliga nationella provet?

1.2 Disposition

I avsnitt 2 redogörs för andraspråksforskningens utveckling och hur processbarhetsteorin utvecklats. Därtill presenteras det nationella provet och dess utformning varefter en undersökning med processbarhetsteorin på muntligt material beskrivs. Under rubriken Metod presenteras utvecklingsnivåerna inom processbarhetsteorin närmare och en beskrivning av undersökningen ges. Även etiska aspekter och uppsatsens validitet och reliabilitet presenteras där. I avsnitt 4 redogörs för materialet. Under rubriken Resultat beskrivs utfallet av undersökningen utifrån de olika betygen. I avsnitt 6 diskuteras resultatet och ställs mot uppsatsens syfte. Även praktiska tillämpningar och vidare forskning diskuteras.

2 Bakgrund

Som en bakgrund till undersökningen kommer först en historisk översikt av teoretiska perspektiv och olika grammatiska studier av andraspråk presenteras. Därefter introduceras det nationella provet och det bedömningsunderlag som läraren har till hjälp innan några studier av muntlig bedömning refereras.

2.1 Tidig andraspråksforskning

Abrahamsson (2009) redogör i sin bok *Andraspråksforskning* bland annat för den forskningsutveckling som skedde under nittonhundratalets första hälft. Den forskningen stödde sig på den gällande inlärningsteorin med behaviorism som rådande tradition. Det innebar att man såg inlärning som överföring från en lärare till en elev och att upprepning och rättning var medel för inlärning. Detta innebar också att redan inlärd struktur sågs som hinder eller ovanor som störde inlärning av till exempel ett nytt språk. Därför sågs modersmålet (L1) som ett hinder vid andraspråksinlärning. För att råda bot mot detta undersökte man skillnader mellan språkliga strukturer med kontrastiva analyser. Man gjorde detta för att hitta de punkter där man antog att en inlärare med ett visst L1 skulle stöta på svårigheter. Tanken var att resultatet av dessa studier skulle kunna ge lärare en förutsägelse om vilka fel som skulle uppstå och att läraren då skulle sätta in mer resurser inom vissa områden. I denna teori tog man ingen hänsyn till individens inre egenskaper såsom motivation och utbildningsnivå (Abrahamsson, 2009, s. 30 ff.).

Kritiken som riktades mot kontrastiva analyser var framför allt att inlärare gjorde oväntade fel. På områden där L1 och målspråket L2 inte skiljde sig åt kunde inläraren trots

detta uppvisa fel. Också det omvända noterades, inlärare som borde ha problem med en viss struktur, gjorde få fel (Abrahamsson, 2009, s. 35, Hammarberg, 2013, s. 33–34). Därför övergavs de kontrastiva analyserna som huvudsaklig metod till förmån för andra.

2.2 Teoriutveckling om andraspråksinlärning

En förändring som skedde vid 70-talets början var att ett utvecklingsperspektiv lades på inlärarspråket (Hammarberg, 2013, s. 29). Abrahamsson (2009, s. 29) nämner tre viktiga studier som kom i slutet av 60-talet eller början av 70-talet och brukar ses som startskottet för den moderna forskningen om andraspråk. De arbeten forskare refererar till är oftast Corders *The significance of learners' errors* (1967), Selinkers *Interlanguage* (1972) eller Dulay och Burts morfemstudier från sjuttioalets början. Vid denna tidpunkt började man se på inlärarspråket som ett unikt språk där inlärarens hypoteser är en viktig del.

Corders felanalyser syftade enligt Abrahamsson (2009), till att undersöka de fel som inlärarna faktiskt gjorde, inte till att förutse fel. Man började också se på felen som en del i utvecklingen och menade att inläraren ställde upp hypoteser som den följde och använde ända tills en ny teori om hur målspråket konstruerades började användas (Abrahamsson, 2009, s. 47). Ett exempel på detta är hur andraspråksinlärare i svenska använder hypotesen att preteritum konstrueras med ändelsen *-de* och då använder uttryck som *gådde* eller *vetade*.

Ett problem med felanalyser som Abrahamsson (2009, s. 49) nämner var att fokus även här låg på vilka fel som en inlärare gjorde och inte vad inläraren kunde. Genom att undvika svåra konstruktioner kunde en inlärare med ett enkelt språk uppfattas som duktigare än en risktagande inlärare som prövade nya och svåra konstruktioner.

Flyman Mattsson & Håkansson (2010) beskriver Selinkers begrepp interimspråk som ”[det] särskilda språkssystem som varken är inlärarens modersmål eller målspråket men som innehåller delar av båda” (Flyman Mattson & Håkansson, 2010, s. 13). Interimspråksteorin utvecklades under 70-talet och innebar att varje steg under språkutvecklingen sågs som ett eget språkssystem som i en process förändrades allt eftersom nya hypoteser ställdes och implementerades eller förkastades. Då man ansåg att språkssystemet delvis utvecklades utan påverkan från målspråk eller modersmål undersöktes interimspråken noga för att se vilka faktorer som var gemensamma (Flyman Mattsson & Håkansson, 2010, s. 13–14).

En viktig fråga från den här perioden, som både Abrahamsson (2009) och Flyman Mattsson & Håkansson (2010) tar upp, var huruvida andraspråksinlärare hade samma inlärningsgång som förstaspråksinlärare av ett visst språk. Man visade på att det var samma

inlärningsgång för barn med samma L1 (Abrahamsson, 2009, s. 54). Dulay och Burt genomförde enligt Flyman Mattsson & Håkansson (2010, s. 14), flera studier som kom att kallas morfemstudierna. De studerade bland annat hur engelskspråkiga barn samt barn med engelska som andraspråk lärde in grammatiska morfem. Deras och andras forskning visade bland annat att inlärare från olika grupper hade likadan inlärningsgång av grammatiska strukturer men att de inte var helt identiska med den inlärningsordning som L1-talare hade (Abrahamsson, 2009, s. 58–59). Några av de viktigaste lärdomarna från dessa studier var att modersmålet hade en mindre roll i inlärandet än man trott och att ett inlärarspråk är i ständig utveckling med inläraren som en aktiv skapare av hypoteser om grammatiska strukturer (Abrahamsson, 2009, s. 60).

Undersökningar och studier av enskilda grammatiska fenomen har visat på i vilken ordning inlärare lär sig t.ex. ordföljd eller negationens placering och den forskningen har legat till grund för processbarhetsteorin (Flyman Mattsson & Håkansson, 2010, s. 14).

2.3 Processbarhetsteorin

I boken *Bedömning av svenska som andraspråk. En analysmodell baserad på grammatiska utvecklingsstudier* (2010) presenterar Flyman Mattsson & Håkansson den svenska versionen av Pienemanns processbarhetsteori, hädanefter PT. Pienemanns teori grundades bland annat på de ovannämnda undersökningarna och Pienemanns egna Zisa-projektet (Flyman Mattsson & Håkansson, 2010, s. 14).

PT bygger på idén att grammatiska strukturer processas i en viss ordning och enligt Salameh (2012, s. 65), att man kan förutsäga vilken struktur som står närmast i tur att utvecklas hos talaren. Först när den första nivån har processats frigörs mentalt utrymme för att nästa nivå ska processas och uppstå i språket. Viktigt att notera är att ett steg anses processat när det första gången förekommer i inlärarens språk. Detta innebär alltså inte att inläraren efter detta alltid använder konstruktionen korrekt utan även då den högsta nivån är processad kan felkonstruktioner på lägre nivåer förekomma (Flyman Mattsson & Håkansson, 2010, s. 15). När en nivå är processad övergår inläraren till att automatisera nivån. Automatiseringsprocessen innebär att en grammatisk regel som bekräftats som korrekt flyttas från arbetsminnet till långtidsminnet för att frigöra utrymme för nästa nivå. Därifrån kan talaren hämta den generella grammatiska regeln och applicera den på varierade yttranden (Flyman Mattsson & Håkansson, 2010, s. 27). En nivå anses automatiserad då inläraren använder strukturen korrekt och kan kommunicera obehindrat i de flesta fall. Ofta brukar man ange

strukturer som är korrekta i 80–90 % av fallen som automatiserade (Flyman Mattsson & Håkansson, 2010, s. 70). Det är dock viktigt att göra skillnad på performans (utförande) och kompetens (kunskap). Även modersmålstalare säger fel ibland även om de har kompetensen att tala korrekt. Därför kan man aldrig förvänta sig att någon använder grammatiska strukturer korrekt vid alla yttranden. Först efter att nivån är automatiserad kan inläraren börja variera sig. Variation i språket anses som eftersträvansvärd och undersökningar har visat att de med högre betyg på exempelvis det nationella provet ofta har större variation i t.ex. ordföljd och ordval än texter med lägre betyg (Flyman Mattsson & Håkansson, 2010, s. 31). Variationen blir större med tiden, ju fler grammatiska strukturer som inläraren lär sig behärska. Vid en analys av variationen kan man räkna förekomster av en viss struktur. Därefter ställer man resultatet mot studier av modersmålstalares produktion (Flyman Mattsson & Håkansson, 2010, s. 71) men också mot inlärarens egen, tidigare produktion (Flyman Mattsson & Håkansson, 2010, s. 75). Processnivån är tänkt att registreras i farten och markera när en konstruktion börjar användas medan automatisering och variation kräver djupare analyser. En analys enligt PT är ingen fullständig analys utan riktar in sig främst på grammatisk kompetens (Flyman Mattsson & Håkansson, 2010, s. 66).

2.4 Det muntliga nationella provet i Svenska som andraspråk 1

Det nationella provet för Svenska som andraspråk 1 är uppdelat i tre delprov. Delprov A prövar muntlig framställning, B läsförståelse och C skrivande. Delprov B och C görs på specifika datum och delprov A kan ske under lektionstid någon gång under vissa angivna veckor. Provet är obligatoriskt för gymnasieskolan och komvux (Skolverket, 2012, s. 1). Det nationella provet ser nästan likadant ut för elever som läser svenska och svenska som andraspråk. Vissa aspekter är annorlunda, till exempel att elever som läser Svenska 1 ska kunna anpassa stilen i sitt muntliga anförande till den aktuella publiken (Skolverket, 2012, s. 18) vilket inte krävs av svenska som andraspråkselever.

Delprov A inriktas på en muntlig framställning där eleven utifrån ett givet tema ska presentera en aspekt av temat och kommentera det (Skolverket, 2012, s. 11). Eleven uppmanas också att använda ett presentationstekniskt hjälpmedel och källor om hen vill. Innan eleverna genomför ett anförande ska de lämna in ett formulär där de presenterar ämne, disposition, källor samt presentationstekniskt hjälpmedel (Skolverket, 2012, s. 12 f.)

För att bedömningen av muntliga framträdanden ska bli rättssäker för eleven och tydlig och likvärdig över landet finns det både bedömningsanvisningar och noteringsunderlag som

riktar sig till läraren (Skolverket, 2014) samt en bedömningsmatris som både läraren och elever kan ta del av (Skolverket, 2012, s. 21). I bedömningsmatrisen av det muntliga delprovet finns fyra rubriker: Innehåll, Disposition och sammanhang, Språk samt Framförande i nämnd ordning. Bedömningen av dessa aspekter vägs sedan samman i en helhetsbedömning utifrån kommunikativ kvalitet (Skolverket, 2012, s. 18; 21). Dessa rubriker diskuteras, exemplifieras och beskrivs närmare i lärarens bedömningsanvisningar och ska därmed stödja läraren ytterligare i en rättvis bedömning. Under rubriken ”Språk” finner man underrubrikerna ”Hur kommunikationen fungerar”, ”Tydligt och klart språk” samt ”Väl fungerande språk” (Skolverket, 2014, s. 15). Det som poängteras först i detta avsnitt är att ”I [...] svenska som andraspråk bedöms språket främst ur kommunikativ synvinkel” (Skolverket, 2014, s. 15). Vad det gäller grammatik nämns det att eleven inte behöver uttrycka sig korrekt men att en åhörare ska kunna förstå framförandet utan större problem. Det ges också ett exempel på ett anförande i svenska som andraspråk som genom för många språkliga misstag blev underkänt eftersom åhörarna hade svårt att förstå sammanhanget (Skolverket 2014, s. 15).

2.5 Muntlighet i skolan

I ämnesplanerna för Svenska 1, 2, 3 och Svenska som andraspråk 1, 2, 3 för gymnasiet finns muntlig framställning med som en del av det centrala innehållet (Skolverket, 2011a, Skolverket 2011b). Eleven ska, med ökande svårighetsgrad, göra muntliga framställningar och delta i diskussioner och samtal. Inom Svenska som andraspråk handlar det också om kommunikativa strategier och att göra sig förstådd (Skolverket, 2011b). Palmér (2010a) beskriver hur man som lärare behöver ge elever möjlighet att öva på muntlighet och på att ge respons. Hon beskriver hur det, förutom den kunskapsmässiga vinsten i att kunna formulera sin kunskap i egna ord och dela den med andra, också finns ett demokratiskt argument för att utveckla elevernas muntliga förmåga (Palmér, 2010a, s. 10). De muntliga aktiviteterna i klassrummet kan se ut på många olika sätt, allt ifrån traditionella helklassamtal till smågruppsdiskussioner och muntliga anföranden. Något som Palmér tar upp är värdet av reflektion, respons och kamratrespons på förberett tal. Det ges flera exempel på hur eleven kan värdera sin egen insats, hur man kan diskutera kring ett tal. Palmér tar upp att lärarresponsen kan behöva vara endast positiv i början, för att stärka talarens självförtroende men att det med tiden också kan vara lämpligt att komma med konkreta tips (Palmér, 2010a, s. 98). Genom att jobba mycket med muntligt tal och diskutera både innehåll och framförande

kan man skapa ett öppet samtalsklimat i klassrummet och eleverna får metakunskap om muntlig text.

2.6 Forskning om muntlig bedömning

I sin undersökning *Att bedöma det muntliga* (2010b) undersöker Palmér överensstämmelsen mellan olika bedömare vid muntliga nationella prov. Hennes undersökning visar bland annat att bedömarna är mer samstämmiga än i många andra undersökningar av bedömning av skrivna texter. Hon resonerar kring ifall detta kan ha att göra med att alla eleverna gör samma uppgift till skillnad från skrivprov där eleven kan välja mellan olika uppgifter och att detta bidrar till överensstämmelsen. En annan sak som Palmér noterar i de inspelade bedömersamtalen är att bedömningen av språk sällan är något som skapar oenighet (s. 39). I Palmérs undersökning är minst en, ibland två av bedömarna från provgruppen vid Uppsala universitet. Detta är alltså samma grupp som bedömt det material som används i denna uppsats.

Till skillnad från Palmérs undersökning presenterar Maria Brännström (2008) en mer kritisk bild av likvärdigheten vid bedömning av det muntliga provet i kursen Svenska B enligt Lpf 94. Brännström undersöker hur lärare talar om sin bedömning av det muntliga nationella provet och det material som finns till stöd för läraren vid provtillfället. Brännström (2008, s. 26) konstaterar att alla informanterna kände sig väl förtrogna med materialet men att ett problem kan vara att lärarnas tolkning av materialet aldrig utmanas och diskuteras med andra lärare och därmed blir bedömningen ojämlig. Även hur och hur mycket lärarna använder det noteringsunderlag som Skolverket tagit fram till stöd för läraren vid bedömning av det muntliga delprovet skiljer sig åt (Brännström, 2008, s. 29). Trots att det nationella provet har flera funktioner såsom diagnostiskt verktyg på elevens starka och svaga sidor samt att konkretisera kursmålen så verkar lärarna främst se provet som en möjlighet för bedömning och betygsättning (Brännström, 2008, s. 26). Brännström diskuterar om noteringsunderlagets disposition påverkar lärarnas bedömning på så sätt att *actio/pronuntiatio*, som står högst upp, omedvetet blir det viktigaste för läraren att bedöma och att detta då drabbar osäkra elever (Brännström, 2008, s. 29). Elever får generellt högre betyg på det muntliga delprovet än det skriftliga och detta anser Brännström beror på att fokus inte riktas mot den muntliga texten i tillräckligt hög grad utan istället på elevens framförande (Brännström, 2008, s. 32). Det kan också innebära att elever med stort självförtroende men sämre förberedelser belönas med

högre betyg medan elever som gjort noggranna förberedelser men som inte är lika självklara i sina framföranden får längre betyg (Brännström, 2008, s. 33).

2.7 Kombinera PT med muntlig bedömning

En av de studier som varit intressantast och mest relevant för denna uppsats är Eklund Heinonens avhandling *Processbarhet på prov – bedömning av muntlig språkfärdighet hos vuxna andraspråksinlärare* (2009). I den undersöker Eklund Heinonen den grammatiska utvecklingsnivån hos vuxna andraspråkstalare som gjort Tisus-test (2009, s. 16). Eklund Heinonen undersöker totalt 66 personers processbarhetsnivå, 33 som blivit godkända och 33 som blivit underkända på den muntliga delen (2009, s. 74).

Tisus ges för vuxna som har behörighet till högre studier i sina hemländer men som inte har betyg i svenska eller svenska som andraspråk från gymnasiet eller komvux och som vill läsa på svenska universitet eller högskolor. Testet är uppdelat i tre delar, läsförståelse, skriftlig färdighet och muntlighet (Eklund Heinonen, 2009, s. 63).

Eklund Heinonen fann att det var ett signifikant samband mellan om testtagarna hade fått godkänt och deras grammatiska utvecklingsnivå utifrån processbarhetsteorin (2009, s. 116). Det var en rätt tydlig gräns och de som hade fått godkänt hade generellt automatiserat nivå 4 medan detta skett endast i ett fall bland de som blivit underkända (Eklund Heinonen, 2009, s. 114). Dessutom visade Eklund Heinonens undersökning att bedömarens uppfattning av testtagarens grammatik stämde väl överens med den bild som processbarhetsanalysen visade (Eklund Heinonen, 2009, s. 116).

3 Metod

Metoden som används i denna uppsats är en analys grundad på processbarhetsteorin, utifrån Flyman Mattson och Håkansson i *Bedömning av svenska som andraspråk* (2010). Valet föll på denna metod då den, förutom att passa syftet med en grammatisk analys av text, också var väl beskriven samt väl beprövad och vedertagen i forskningssammanhang (se t.ex. Eklund Heinonen, 2009; Flyman Mattson & Håkansson, 2010, s. 19).

Flyman Mattsson och Håkansson bygger sin analysmodell på Pienemanns processbarhetsteori och redovisar fem utvecklingsnivåer på svenska utifrån en undersökning som Pienemann och Håkansson genomfört. Dessa nivåer kan delas i två delar, syntaktisk utveckling och morfologisk utveckling, vilket visas i tablå 1 nedan med exempel på vad som

kännetecknar var nivå. I min undersökning har jag valt att titta på den morfologiska utvecklingen, det vill säga hur korrekta och väl utbyggda elevernas nominalfraser är, både med framförställda attribut och med predikativa attribut i hela satser. Salameh (2012) diskuterar analyser enligt Flyman Mattsson & Håkanssonns modell och hävdar att förekomster på nivå 2 behöver bekräftas av minimala par. Det innebär att om eleven använder uttrycket ”hundar” så behöver hen också visa att hen behärskar ordet i någon annan form för att det skulle kunna räknas med. Detta för att man ska vara säker på att eleven inte lärt in uttrycket som en helfras och säger till exempel ”en hundar” i tron att det är singular (Salameh, 2012, s. 61). I denna undersökning har jag dock valt att bortse från detta krav då jag anser det vara klart att alla eleverna förstått hur exempelvis plural eller bestämdhet bildas på svenska med tanke på den höga grammatiska korrekthet som alla anföranden visar.

Tablå 1: Processbarhetsteorins utvecklingsnivåer

	Syntax	Morfologi
Nivå 5	Negationens placering korrekt i huvudsats och bisats, indirekta frågor korrekta <i>Jag kan inte åka till mormor då jag inte är ledig.</i>	
Nivå 4	Inversion vid topikalisering <i>Till mormor åker jag buss.</i>	Predikativ kongruens <i>Bussen är gul, huset är gult.</i>
Nivå 3	Topikalisering utan inversion <i>Till mormor jag åker buss</i>	Attributiv kongruens <i>Stora bollar, en gul buss.</i>
Nivå 2	Rak ordföljd <i>Jag åker buss till mormor</i>	Böjning av substantiv i t.ex. numerus <i>Bussar, En boll, bollen</i>
Nivå 1	Enstaka ord och konstituenten <i>Titta boll.</i>	Enstaka ord och konstituenten <i>Många boll</i>

3.1 Möjliga alternativ till metoden

Det finns flera sätt att analysera inlärarespråk. En modell är den performansanalys som bland annat Bergman m.fl. utvecklade under början av nittioalet (Flyman Mattsson & Håkansson, 2010, s. 17). Den modellen tar inte bara hänsyn till syntax och morfologi utan också aspekter som om eleven använder en smidig textbindning och ett varierat och levande uttrycksätt (Flyman Mattsson & Håkansson, 2010, s. 18). Performansanalysen är ett bra verktyg för

lärare för att se vad eleven behöver utveckla språkligt. Att valet inte föll på denna metod beror bland annat på omfånget av variabler som kan undersökas inom performansanalysen och den, som jag upplever det, mer subjektiva indelningen i steg. Vad räknas som ”ofta överanvända” (Flyman Mattsson & Håkansson, 2010, s. 18) och hur ställer man sig till överanvändning av vissa drag på stilistisk grund?

3.2 Metodkritik

Den kritik som kan framföras mot processbarhetsteorin är snarlik. Även i detta fall krävs en del överväganden och beslut där metoden inte ger tydligt svar. Som forskare ställs man inför nominalfraser som består av två substantiv där metoden inte ger ett entydigt svar på hur det ska analyseras. Dessutom tar inte metoden hänsyn till en elevs övriga kunskaper och performans som inte går att mäta med ett grammatiskt verktyg som processbarhetsteorin. Detta är dock inget som hindrar mig i denna undersökning eftersom den endast syftar till att undersöka elevernas grammatiska kompetens inom ett begränsat område och inte gör anspråk på att mäta den språkliga kompetensen som helhet.

Metodens validitet har bekräftats i många undersökningar men det har också visat sig att det finns andra variabler som spelar in men som PT inte tar hänsyn till. En sådan sak är att numerus är lättare att tillägna sig än genus, både i attributiv och predikativ ställning. Det kan alltså vara så att en inlärare har lättare att kongruera ”Bilarna är gula” än ”Ett gult hus”. Anledningen är att genus är en lexikal egenskap hos orden medan numerus är en konkret förändring som förändrar ett ords betydelse (Hammarberg, 2013, s. 56).

Det är inte möjligt att undersöka om de nominalfraser som avviker från målspråksnormen är så kallade fel eller misstag enligt Abrahamsson (2009, s. 48). För att säkert kunna göra det skulle ett större underlag behövas från varje elev. Ett fel är då inläraren formar yttrandet efter sin idé om hur målspråket är konstruerat medan ett misstag är ett tillfälligt misstag i performansen, något som också är vanligt hos modersmålstalare (Abrahamsson, 2009, s. 48). Det innebär att det skulle bli ett mer tillförlitligt resultat om samma fel upprepades flera gånger men så är inte fallet med det material som har använts i min studie.

3.3 Transkription

De muntliga anföranden som använts har transkriberats med skriftspråksregler som norm. Om talaren avbrutit en mening eller gjort en omtagning har detta inkluderats i transkriptionen.

Något som inte markerats är pauser och harklingar.

I de fall det har varit svårt att höra vad eleven säger har detta markerats med en parentes, antingen med det förmodade ordet eller med ”ohörbart” som kommentar. Detta har skett totalt 13 gånger i transkriptionen men då är åtta av dessa markeringar i samma anförande, C2, där eleven ofta pratade snabbt, med oväntade ord och en viss brytning. Inte alla dessa osäkra tillfällen påverkar min undersökning men till exempel hos en av de andra eleverna, C3, så påverkar det nominalfrasen negativt, ” *Så vill jag säga att kärlek är finaste (upplevelse) man...* ” men jag har valt att ändå ta med de tillfällen där jag tror mig ha uppfattat ordet korrekt.

3.4 Analysmetod

Inför analysen har transkriptionerna granskats och relevanta analysenheter har plockats ut och placerats i separata dokument. De analysenheter som valts ut är nominalfras eller satser med en nominalfras och predikativ som kräver kongruens. Analysenheterna har placerats ut på olika morfologiska nivåer i enlighet med tablå 1. Varje anförande har först analyserats separat innan sammanställningar utifrån anförandets betyg gjorts. Anföranden med samma betyg har också delats upp i nivå 2, 3 och 4. Dessa sammanställningar kan ses i bilaga 1–6. Utifrån sammanställningarna har slutsatser om automatisering gjorts utifrån antagandet att om 80 % av förekomsterna är korrekt utförda är nivån automatiserad.

För att undersöka anförandenas variation har närstudier genomförts. Från tabeller med alla analysenheter från varje anförande har analysenheter som ansetts relevanta eller avvikande från helhetsbilden av anförandena plockats ut. Dessutom har analysenheterna sorterats efter antal gånger de förekommer under anförandet och därmed har exempelvis överanvändning av vissa uttryckt upptäckts. Detta har skett genom att exempelvis räkna hur många gånger olika nominalfraser upprepas och vilka attribut som förekommer. Denna del är dels objektivt kvantitativ men också subjektiv på så sätt att det är en tolkning av vilka attribut och nominalfraser som anses som ovanligare. Om attributet förekommer många gånger och i flera anföranden har jag tolkat det som mindre varierat än längre och ovanligare attribut som förekommer endast en gång. Ett exempel på detta är att ”Alla tider” från E3 inte anses lika

varierat som ”Ett maniskt beteende” från E1. Attributet ”Alla” förekommer i tre anföranden medan ”maniskt” är unikt för E1. Också genom att räkna ut hur stor andel av alla nominalfraser som är unika i ett anförande på en viss nivå har jag fått ett mått på variation.

3.4.1 Nominalfrasen

Den definition av nominalfras som jag utgått från är den som Josefsson (2009) beskriver. Där definieras en nominalfras som en fras vars huvudord är ett substantiv eller ett pronomen. Kring detta huvudord kan det finnas framförställda eller efterställda attribut som beskriver huvudordet. Även fraser med endast ett particip eller ett adjektiv kan räknas som en nominalfras om det finns ett underförstått substantiv (Josefsson, 2009, s. 115). I materialet finns detta exemplifierat med ”den rätta” från C3 då man kan anta att till exempel ”partnern” finns som ett underförstått substantiv i uttrycket. Detta medför att eleven kan få ett bättre resultat i undersökningen på grund av svårigheter att höra vad eleven säger. Om en elev har sagt ”De inbjudna...” och så har ”gästerna” varit ohörbart, så påverkar inte det resultatet. Frasen räknas med och eleven får rätt antal utbyggda nominalfraser ändå. Givetvis finns det ändå en felmarginal då elevernas yttrande kanske inte är kongruent så att om de hade uttalat det såpass att jag uppfattade vad som sades skulle resultatet kanske skilja sig åt.

Framförställda attribut kan se ut på lite olika sätt och variera i längd. Både enkla adjektiv och possessiva pronomen finns men även egna nominalfraser kan användas. Josefsson ger exemplet ”ett glas vin” (Josefsson, 2009, s. 117). Om ”vin” anses som huvudord, fungerar nominalfrasen ”ett glas” som framförställt attribut. I denna undersökning kommer dock endast nominalfraser med pronomen eller adjektiv som framförställt attribut att tas med. Därmed kommer nominalfraser som ”Vägen hem” från elev C1, analyseras som två separata nominalfraser.

3.4.2 Predikativsatsen

Efterställda attribut är oftast bisatser, prepositionsfraser eller infinitivsätser som beskriver huvudordet. Dessa attribut har inte tagits upp i min undersökning av den anledningen att dessa inte kongrueras efter huvudordet. De nominalfraser med efterställda attribut som har tagits med är de där ett adjektiv fungerar som predikativ i en hel sats (Josefsson, 2009, s. 74). Ett exempel på det är ”Man blir olyckligt kär” från E2. I detta yttrande är ”Man” en nominalfras som har ett efterställt attribut men hela exemplet är också en komplett huvudsats.

3.4.3 Urval och klassificering av tvetydiga fall

I analysen som gjorts har jag som forskare ställts inför att definiera och kategorisera olika nominalfraser och ta beslut om vilken nivå de befinner sig på. Eftersom den analys jag gör är beroende av kongruens av adjektiv och pronomen så har inte alla nominalfraser varit aktuella att tas med i analysen. Hos C1 finns denna nominalfras: ”skal i hundra olika färger och mönster” som i sig innehåller två nominalfraser, ”skal” samt ”hundra olika färger och mönster”. I min undersökning är det endast de två senare nominalfraserna som är intressanta eftersom nominalfraser med efterställda attribut av det slag som i hela exemplet inte kräver kongruens.

Eftersom det är svårt att klassificera nominalfraser efter en allmänt vedertagen definition har jag tvingats definiera vissa fraser. De överväganden som varit särskilt besvärliga kommenteras nedan.

Under nivå 2 har objektsformer som ”oss” från C1 och ”dig” från E3 placerats. Vidare har jag valt att ta med även egennamn som nominalfraser. Detta gynnar bland annat C3 som har den utbyggda frasen ”Norra Algeriet” med i sitt tal och E1 som har väldigt många personnamn i sitt tal och därmed får ett större antal nominalfraser. Det är inte heller så enkelt som att säga att om det är fler än ett ord så placeras nominalfrasen i nivå 3 eller 4. Exempelvis ”Filmen Legally Blonde” från C1 har jag definierat som nivå 2 eftersom attributet närmast fungerar som en förklarande titel och ”filmen” inte kongrueras.

I nivå 3 har nominalfraser som ”de här” och ”det här” från C3 kategoriserats. Detta därför att det framförställda attributet ”de/det” tydligt förändras om talaren talar om en eller flera. Här placeras även nominalfraser med dubbla bestämningar som ”Den dagen” från E3 eftersom dessa inte bara kräver en korrekt ändelse eller artikel. Också om bestämningen är ett substantiv i genitiv eller ett possessivt pronomen har nominalfraserna räknats till nivå 3. Däremot är till exempel ”En person” från C3, kategoriserat under nivå 2.

Under nivå 4 finns nominalfraser med predikativt attribut och där finns flera exempel på nominalfraser inom nominalfrasen. Om en nominalfras med predikativt attribut innehåller en flerordig nominalfras så kommer den nominalfrasen också tas upp under nivå 3. Hos E1 finns exemplet ”De sex skådespelarna var underbetalda” på nivå 4 och där tas också ”De sex skådespelarna” med under nivå 3.

3.5 Validitet och reliabilitet

Eftersom analysmetoden är utformad för att mäta grammatisk nivå och detta ställs direkt mot vilket betyg som eleverna fått på sitt framförande så uppfylls uppsatsens syfte och därmed har uppsatsen hög validitet. Metoden och materialet är passande. Däremot påverkas reliabiliteten av svårigheterna att höra vad som sades vid transkriptionen samt av bedömningen av vad som är en nominalfras och vilken kategori varje nominalfras tillhör. Om någon annan skulle upprepa denna undersökning skulle personen förmodligen få ett snarlikt men inte identiskt resultat. Reliabiliteten är dock inte lägre än att uppsatsens resultat kan anses som tillförlitligt.

4 Material

Materialet som används i undersökningen består av sex inspelade muntliga anföranden hållna av elever som läser Svenska som andraspråk¹. Eleverna är del av en utprövningsgrupp som prövar provmaterial till det nationella provet. Det är alltså inte inspelningar då eleverna gör sitt ordinarie nationella prov men förutsättningarna som har givits gör att de är det närmaste det går att komma. Materialet har jag fått tillgång till via provgruppen vid Uppsala universitet som konstruerar det nationella provet och också gör utprövningar av det i olika elevgrupper. Uppgiften är att utifrån temat ”kärlek” hålla ett anförande på 3–5 minuter.

Materialet består av sex anföranden. Tre av dessa har fått betyget C, tre har fått betyget E. Min önskan var att också studera anföranden som fått A men då provgruppen inte hade några sådana inspelade gick det inte att genomföra inom uppsatsens tidsspann. Anförandena var mellan 2 minuter och 55 sekunder och 4 minuter och 50 sekunder långa. Det längsta anförandet inleddes med att ett videoklipp spelades upp och därmed talade eleven inte hela den tiden. Transkriptioner blev mellan 1 och 1,5 sidor långa. Här nedan presenterar jag kort vad anförandena handlade om.

C1 höll ett anförande om hur mobiltelefonen tagit över rollen som människans bästa vän och hur den känner oss bättre än de flesta människor.

C2 beskrev hur patriotism fungerar, hur det uppkommer och varför det är bra. Eleven beskrev också skillnaden mellan chauvinism och patriotism och förklarade varför hen inte kunde vara patriot just vid taltillfället.

C3 höll ett anförande om bröllopsstraditionerna i sitt hemland. Hen började med att konstatera att kärleken är universell men att traditioner är lite olika och visade overheadbilder på dekorerade bilar, kläder och dekorationer.

E1 beskrev hur tv-serien Vänner uppkom och gav en utförlig bakgrundshistoria om tillkomst, skådespelare och framgångar.

E2 talade om hur kärlek, förälskelse och vänskap hänger ihop och beskrev hur relationer fördjupas och ibland bryts upp, ibland av yttre påfrestningar som till exempel religion. E2 avslutar med att det är bra att älska om man inte älskar för djupt.

E3 talade om bröllopstraditioner i sitt hemland och beskrev hur en man och en kvinna gör när de vill gifta sig och vilka traditioner som finns och kan följas om man vill.

4.1 Bedömning och betygsättning

Bedömningen av de muntliga anförandena är utförd av provgruppen på Uppsala universitet som konstruerar det nationella provet. De såg på inspelningarna i efterhand och satte betyget gemensamt utifrån den bedömningsmall som läraren har till stöd.

4.2 Etiska aspekter

När inspelningarna gjordes fick eleverna ge sitt skriftliga tillstånd till att deras anföranden spelades in och skulle kunna visas för andra lärare. De var också medvetna om att deras anföranden kunde läggas upp med lösenord på Skolverkets hemsida som referensmaterial till andra lärare runtom i landet.

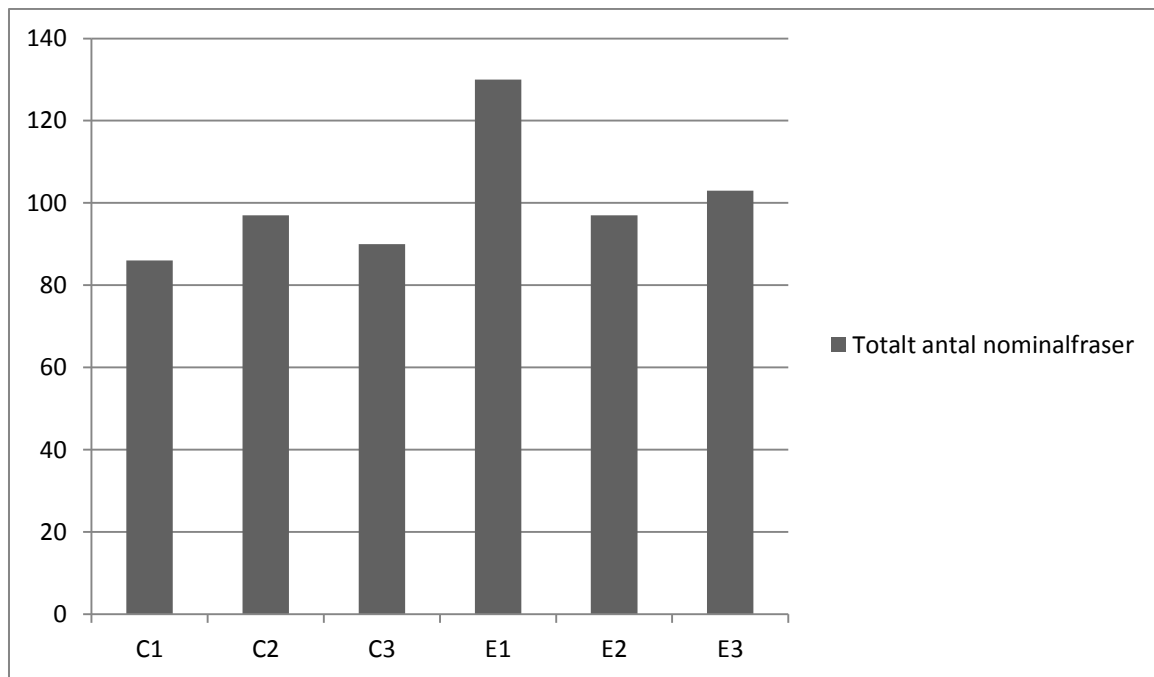
Elevernas anonymitet garanteras genom att inte ens jag som författare av uppsatsen vet elevernas namn eller skola. Då inga personnamn eller specifika platser eller händelser nämns finns inte heller något i denna uppsats som riskerar att avslöja elevernas identitet. I ett fall nämner en elev sin hemstad och där har jag valt att i transkriptionen byta stad till en annan i landet. Därtill kommer inte transkriptionerna i sin helhet att bifogas denna uppsats och filmerna kommer endast lagras hos provgruppen på Uppsala universitet.

5 Resultat

Resultatet presenteras genom att sammanställningar av alla anföranden redovisas och kommenteras först. Därefter kommer likheter och skillnader inom grupperna C och E presenteras innan redovisningen av varje elevs kvantitativa och kvalitativa drag görs i närstudierna. I resultatdelen redogörs endast för antal förekomster och exempel från olika nivåer ges. En fullständig förteckning över de analysenheter som förekommer finns bifogat som bilagor i slutet av uppsatsen.

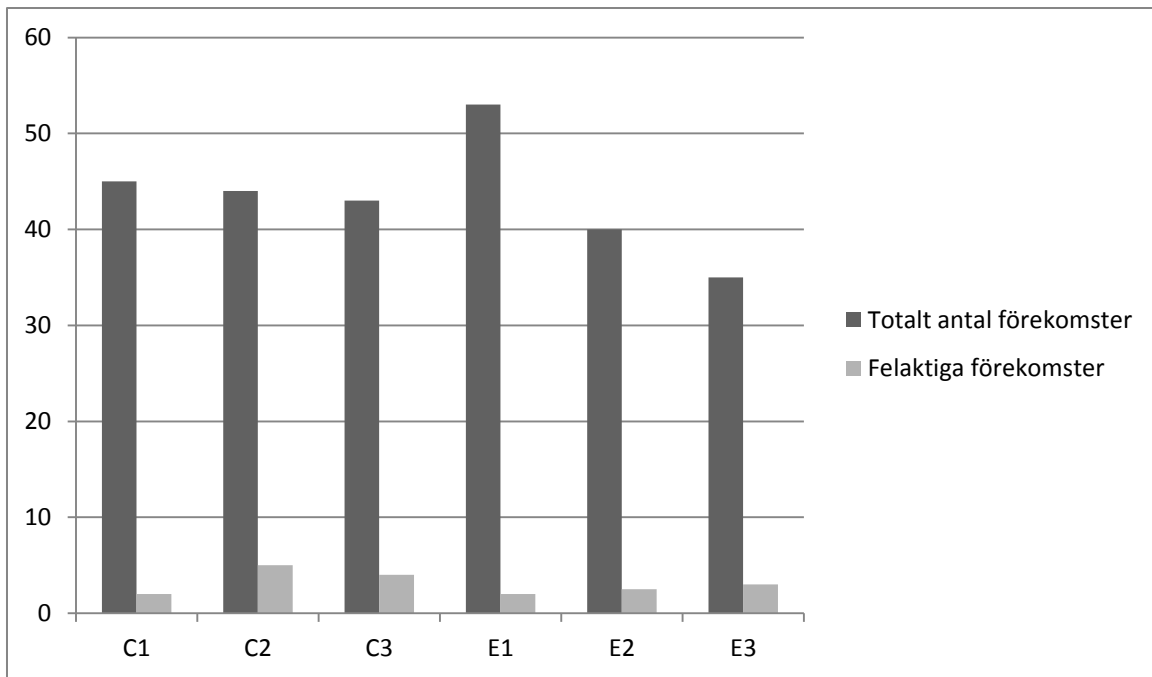
5.1 Jämförelse mellan anföranden med betyg C och E

I detta avsnitt görs statistiska jämförelser mellan alla anföranden. Figur 1, 2 och 3 presenterar antalet analysenheter på respektive nivå och det kommenteras. För att fördjupa analysen presenteras i tabell 1 variationen inom nominalfraserna på nivå 2. Detta görs för att visa på att ett högt (eller lågt) antal nominalfraser inte är ett tydligt tecken på kvalitet. Genom ett mått på variationen inom nominalfraserna kan man se på antalet förekomster ur ett annat perspektiv. I figur 1 redovisas alla anförandens nominalfraser på nivå 2.

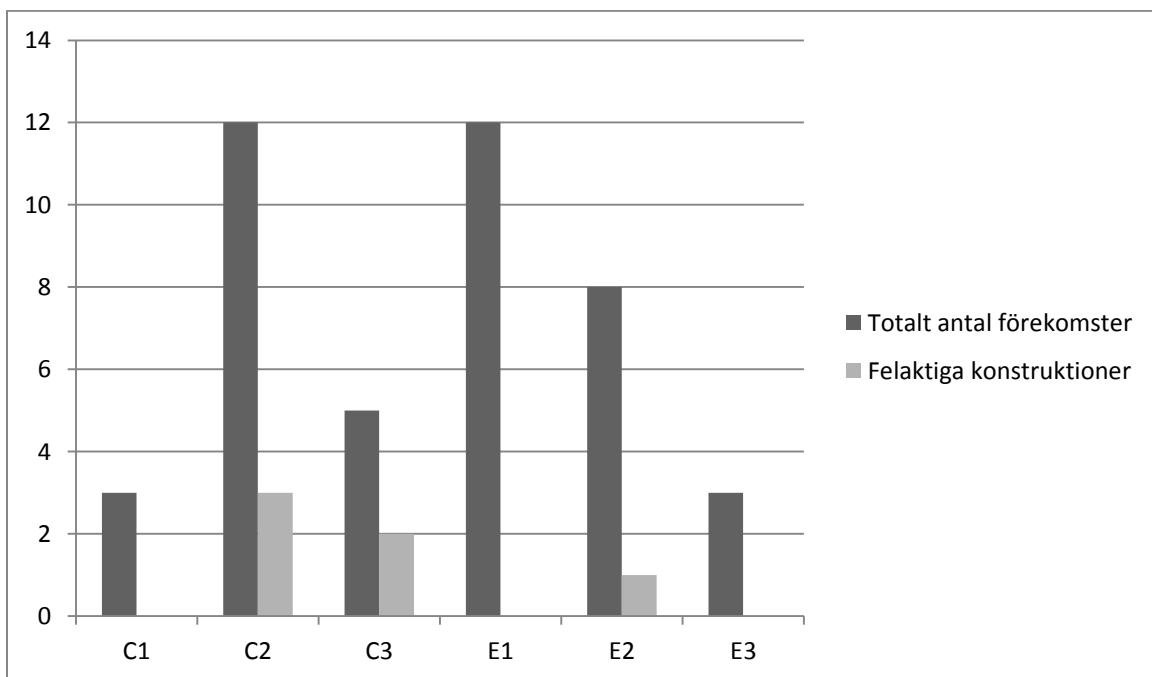
Figur 1: Totalt antal nominalfraser på nivå 2.

Som grupp har anföranden med betyget E fler nominalfraser på nivå 2 än anföranden med betyget C. Det är alltså klart i figur 1 att det inte finns något samband mellan mängden nominalfraser på nivå 2 och betyg på så sätt att det är positivt att ha många. Det är snarare tvärtom eftersom anföranden med högre betyg som grupp har något färre antal nominalfraser på nivån än vad anföranden med ett lägre betyg har.

Figur 2: Totalt antal förekomster på nivå 3.

Figur 2 visar tydligt att E1 avviker och har betydligt fler förekomster av nominalfraser på nivå 3 än alla andra elever. Om man bortser från denna avvikelse framgår det av figuren att elever med C i betyg generellt har en högre andel utbyggda nominalfraser. Dock kan man också notera att C-eleverna har något fler felaktiga förekomster än E-eleverna (se vidare i tabell 2 och 6).

Figur 3: Totalt antal förekomster på nivå 4.

Av figur 3 framgår hur olika anförandena är inom betygsgrupperna. Det finns fler förekomster av nivå 4 som grupp hos eleverna med E än hos eleverna med C samtidigt som C-eleverna sammanlagt har fler felaktiga konstruktioner. De elever med flest förekomster är C2 och E1. Detta stödjer alltså inte tesen att högre grammatisk nivå och fler förekomster skulle ge ett högre betyg.

Tabell 1: Andel unika nominalfraser på nivå 2.

Talare	%
C1	52,3
C2	54,6
C3	60,0
E1	57,7
E2	44,3
E3	53,4

Måttet på andelen unika nominalfraser i tabell 1 är avsett att visa på högre kvalitet. Man kan anta att en högre variation visar på en högre kvalitet, alltså att eleven har varierat sig i sitt ordval under talet. Beläggen för variation återfinns i tabell 2 och 3. Som framgår av tabell 1 finns den största variationen inom nominalfraser på nivå 2 hos C3 men E1 är inte långt efter. Anförandena C3 och E1 är inte liknande i andra avseenden såsom i antal nominalfraser och likheten här ger alltså inte någon entydig bild av att egenskaper hos C3 och E1s anföranden skulle visa på kvalitet. C1, C2 och E3 ligger väldigt tätt i mitten. Den som avviker mest från mönstret är E2 som har hela 8 procentenheter lägre variation än C1 som ligger näst lägst. När man undersöker hur ofta ett ord upprepas visar det sig att det vanligaste ordet i varje anförande upprepas i snitt 15 gånger.

Sammanfattningsvis finns det få tendenser som gäller för alla anföranden av ett visst betyg. Några svaga tendenser är dock att elever som fått E i betyg har fler nominalfraser på nivå 2 och att elever med C i betyg är mer lika inom gruppen vad gäller antalet nominalfraser på nivå 3 och gör fler misstag på nivå 4.

5.2 Anföranden med betyget C

I tabell 2 visas alla förekomster av nominalfraser och predikativsatser från anföranden som fått betyget C. Med ”unika” menas att upprepningar av en analysenhet inte har räknats med.

Tabell 2: Antal nominalfraser och predikativsatser för anföranden med betyg C

Talare	Nivå 4			Nivå 3			Nivå 2		
	totalt	unika	felaktiga	totalt	unika	felaktiga	totalt	unika	felaktiga
C1	3	3	0	45	42	2	87	45	3
C2	12	12	3	44	39	5	97	53	3
C3	5	5	2	43	33	4	90	54	1

I tabell 2 kan man se antalet nominalfraser och predikativsatser på tre nivåer i anförandena som fått C i betyg. Tabellen visar att eleverna är lika varandra kvantitativt vad gäller användandet av nominalfraser på nivå 2 och 3. Exempelvis skiljer det bara två förekomster mellan C1 och C3 när det gäller det totala antalet nominalfraser på nivå 3. På nivå 2 är C1 något lägre i antalet unika nominalfraser medan C2 är något högre i det totala antalet nominalfraser. Anledningen till detta kan vara att C1 har få egennamn medan C2 har relativt många egennamn som ”Tyskland” och ”Napoleon” vilket drar upp resultatet. När det kommer till nivå 3 är fördelningen väldigt jämn förutom för andelen unika fraser där C3 har ett lägre antal. C3 har använt uttrycket ”det här” åtta gånger under sitt tal och därmed dras det unika antalet ner. På nivå 4 blir det dock relativt stora skillnader mellan talarna. Där har C1 bara tre förekomster medan C2 har tolv förekomster. Värt att notera är också att C3 har två felaktiga konstruktioner och C2 tre, vilket, om man enligt PT kräver 80–90 % korrekthet för att anse konstruktionen automatiserad, innebär att C3 med sina 60 % och C2 med sina 75 % inte har automatiserat konstruktionen. Det vore dock en osäker slutsats att dra med så få belegg.

I närstudierna nedan ges en mer nyanserad bild av anförandena efter samma struktur som tidigare, där nivå 2 kommenteras innan fokus flyttas till nivå 3 och 4. Även vissa talartekniska drag som utmärker ett föredrag kommenteras om detta uppfattas som relevant i förhållande till nominalfraserna som används. Alla exempel som presenteras återfinns i bilagorna.

5.2.1 Närstudie av C1

C1 upprepar ett större antal pronomen med en jämnare fördelning än flera av de andra talarna. Ordet som är använt mest är ”man”. Till skillnad från flera av de andra anföranden som upprepade sin vanligaste fras ett stort antal gånger, så har ”man” endast använts sju gånger i C1:s anförande. ”Man” är tätt följt av ”jag”, ”det” och ”vi” med sex förekomster av varje. Det är alltså en stor andel pronomen som används. Totalt 17 ord förekommer två gånger eller fler. En sak som också är värd att notera är att C1 använder ordet ”vi” flest gånger av alla eleverna

och detta i kombination med många possessiva pronomen i första person plural på nivå 3 ger ett tal som är mycket åhörarinriktat. C1 vänder sig tydligt till åhöraren i sitt anförande vilket kan vara en grund till ett högt betyg.

På nivå 3 använder C1 en stor variation av attribut. Dels en relativt stor andel possessiva pronomen som till exempel ”sina mobiltelefoner” och ”din högerficka” samt de tidigare nämnda i första person plural ”våra vänner” och ”vårt liv”. C1 har också några mer ovanliga konstruktioner som ger liv. Hen talar exempelvis om ”den teknologiska världen” och ”den överdrivna kärleken”. Det totala antalet nominalfraser på nivå 3 dras ned något av att C1 har flera fraser som består av två substantiv av slaget ”våra önskningar och behov”. Dessa fraser skulle kunna räknas som två olika nominalfraser men har i denna undersökning räknats som en (jfr 3.4.3) vilket innebär att C1:s anförande, trots en hög del substantiv, får en något lägre andel nominalfraser på nivå 3.

De tre predikativsatserna på nivå 4 är alla korrekta och de är av lite ovanligare slag än de exempel som anges i tablå 1. Nominalfrasen ”paniken som uppstår är obeskrivlig” visar exempelvis på att hen klarar att kongruera ”obeskrivlig” efter huvudordet ”paniken” trots att det där emellan finns andra bestämmningar.

5.2.2 Närstudie av C2

C2 uppvisar ett väldigt nominaltungt tal med en stor variation av nominalfraser och predikativsats. På nivå 2 har C2, likt C1, sju förekomster av samma nominal som mest och det är av orden ”jag” och ”patriotism”. Totalt 17 nominalfraser på nivå 2 upprepas två eller fler gånger, samma antal som C1. Många ord hos C2 är relativt abstrakta som ”fosterlandskärlek” och ”lojalitet” men samtidigt innehållstunga och relativt specifika. C2 har också många varianter för att säga ungefär samma sak, till exempel med ord som ”en patriot”, ”patrioter” och ”folk”.

På nivå 3 uppvisar C2 många olika fraser även om hen, liksom C1, använder många possessiva pronomen. Vad C2 har flera exempel av är nominalfraser med flera framförställda attribut som ”en god sorts patriotism” och ”olika sorters internationella tävlingar”. De fel som C2 gör på den här nivån gäller både bestämdhet och genus. I två, eventuellt tre av fallen ser det ut som om C2 helt enkelt inte vet vilket genus substantivet har, ”mitt etnicitet” och ”sitt eget armé” och framförallt i det senare exemplet så har C2 utifrån sin slutsats om att ordet böjs i neutrum, böjt adjektivet korrekt. C2 har korrekt böjning i 82 % av fallen och om man ser det som att exemplet ”sitt eget armé” är korrekt kongruerat utifrån elevens antagande att

”armé” böjs i neutrum så blir procentsatsen ännu högre (se Salameh, 2012, s. 65 för liknande resonemang). Därmed kan man säga att C2 har automatiserat nivån.

C2 har använt många nominalfraser med predikativa attribut och även om flera inte blivit korrekta så visar hen ändå sig vara en risktagare som prövar många olika konstruktioner. Det finns exempel på korrekta predikativsatser i såväl genus som numerus och species, exempelvis både ”det [...] är hemskt” och ”en patriot är alltid lojal” och de som inte är korrekta visar på fel vid genus och numerus. På grund av det begränsade materialet går det alltså inte att säga att C2 inte klarar av predikativ kongruens vid plural. C2 är en av de två talarna som har flest predikativsatser och det är den talare som man, utifrån det, kan uttala sig säkrast om. Det man då kan säga är att C2 förmodligen är precis på gränsen till att automatisera nivå 4 då kongruensen blir korrekt i 75 % av fallen.

5.2.3 Närstudie av C3

C3 ligger på en mellannivå när det kommer till antal nominalfraser på nivå 2 men hen har flest unika nominalfraser. Den siffran är dock lite missvisande eftersom de tre vanligaste nominalfraserna ”det”, ”man” och ”de” förekommer totalt 46 gånger i hens tal. Det är alltså över hälften av de 90 nominalfraserna på nivå 2 som utgörs av tre ord. C3 har också få sammansatta eller abstrakta begrepp och pratar mest om ”blommor”, ”kvinnan” och ”bröllopssalen”.

På nivå 3 har C3 45 nominalfraser med framförställda attribut. Av dessa är 33 unika och det beror framförallt på, som nämnts i 5.2, att C3 upprepar ”det här” åtta gånger. Vidare använder C3 ”olika” som framförställt attribut i åtta fall, och ”den/det/de” utgör attributet i ytterligare sju fall förutom ”det här”. Dessutom förekommer ”de olika kläder” i ett fall vilket är en av de felaktiga konstruktionerna. Annars är de framförställda attributen som förekommer i anförandet bland annat ”många” och ”några”, vilket inte kan ses som speciellt ovanliga konstruktioner.

C3 har två felaktiga och tre korrekta predikativsatser på nivå 4. En av de korrekta är ”Algeriet är jättestort” och det måste anses som en relativt enkel predikativsats. De två felaktiga är knepigare, bland annat ”det är ju dekorerat” som i sig inte är felaktig men där C3 syftar på en bil vilket gör att subjektet är av fel genus. Till skillnad från C2 som förmodligen tror att ”armé” böjs i neutrum bör C3, som är på en hög språklig nivå, veta att ett vardagligt ord som ”bil” böjs i utrum. I det andra fallet är det bestämdheten som inte stämmer överens med ”kärlek är finaste (upplevelse)”.

5.3 Anföranden med betyget E

I tabell 3 presenteras sammanställningarna av antal nominalfraser och predikativsatser från de tre anföranden som fått E i betyg. Efter en översiktlig sammanfattning av vad tabellen visar presenteras närstudierna av anförandena.

Tabell 3: Antal nominalfraser och predikativsatser för betyg E

Talare	Nivå 4			Nivå 3			Nivå 2		
	totalt	unika	felaktiga	totalt	unika	felaktiga	totalt	Unika	felaktiga
E1	12	12	0	53	52	2	130	75	0
E2	8	8	1	40	38	2 el. 3	97	43	3
E3	3	3	0	35	31	3	103	55	2

Eleverna som fick E i betyg är betydligt mer spretiga i antal förekomster och antal unika förekomster av nominalfraser på olika nivåer än eleverna med C i betyg är, vilket visas i tabell 2. Det syns allra tydligast i antal nominalfraser på nivå 2 där E1 har mer än 30 nominalfraser mer än E2 och mer än 30 unika nominalfraser mer än E2. Däremot är skillnaden mellan E2 och E3 mindre även om E3 har tydligt fler unika nominalfraser än E2. Värt att notera är också att E1 inte gör något misstag på nivå 2. På nivå 3 ligger återigen E1 betydligt över E2 och E3 med hela 18 fler förekomster av framförställda attribut än E3. Däremot kan man se att alla tre eleverna hade få upprepningar på nivå 3 eftersom de hade nästan lika många unika som det totala antalet förekomster. På nivå 4 är det även här stor skillnad i antalet förekomster där E1 och även E2 ligger högt i antal medan E3 ligger betydligt lägre. Anledningen till denna skillnad kommenteras i närstudierna.

5.3.1 Närstudie av E1

E1 är väldigt spännande eftersom hen totalt sett har flest nominalfraser på nivå 2, flest nominalfraser med framförställda bestämningar och lika många predikativsatser som C2 men utan att ha några felaktiga.

Hen talar om ett tv-program och detta drar förmodligen upp antalet på nivå 2 något eftersom hen ofta nämner karaktärer eller platser i serien vid namn och därmed får fler nominalfraser. Till exempel nämns namnen "Chandler" och "Monika" tre gånger vardera och titeln "Vänner" nämns tio gånger. Nitton av fraserna nämns mer än en gång men det är just titeln som nämns ofta förutom pronomenet "jag", 17 gånger. Därefter är det rätt jämt och lågt av förekomster av olika pronomen men också ord som "en tv-serie" och "caféet" förekommer flera gånger. E1 har många sammansatta och specifika ord som "ungdomsgänget" och

”situationskomediserierna” och även förklarande ord som bestämningar som ”tv-bolaget NBC” som har räknats som en fras.

På nivå 3 har E1, som tidigare nämnts, flest utbyggda fraser med en stor variation. Endast frasen ”min bror” nämns två gånger. E1 använder många olika adjektiv för att beskriva och göra sitt tal levande. Bland annat finns fraserna ”underliga omständigheter”, ”en trasslig uppväxt” och ”ett maniskt beteende” med. På denna nivå gör E1 sina två misstag. Ett är ett genusfel med ”en genomgående problem” och ett är ett pluralfel då ”seriösare förhållande” ska stå i plural i sitt sammanhang. Det senare felet är dock förmodligen ett performansfel då E1 bara två meningar senare säger samma sak men med korrekt pluraländelse.

När det kommer till predikativsatser återfinns hela tolv stycken i E1:s anförande. Många är väl utvecklade med flera bestämningar som ”karaktärerna var relativt självsäkra” och ”de sex skådespelarna var underbetalda”. På nivå 4 har E1 inte heller några felaktiga konstruktioner i anförandet. Utifrån det begränsade material som finns kan man påstå att E1 är den elev som har den högsta grammatiska nivån av alla sex eleverna och som också visar detta i sitt framförande.

5.3.2 Närstudie av E2

E2 har totalt 97 nominalfraser på nivå 2 men många av dessa är återkommande fraser vilket innebär att 43 av nominalfraserna är unika. Fjorton av fraserna förekommer mer än en gång och ordet ”man” förekommer 17 gånger. Det är även flera som förekommer fyra, fem eller sex gånger. E2 har färst unika fraser av alla de undersökta talarna. Vad som även kan noteras är att nominalfraserna består av få sammansatta ord och många vardagliga men abstrakta uttryck som ”kontakt”, ”tiden” eller ”förhållande”. De fel som inläraren gör på denna nivå handlar framförallt om bestämdhet.

På nivå 3 finns både många och varierade framförställda attribut. Det som man kan notera att E2 gör ofta är att använda determinativa pronomen som ”dessa personer” och ”denna person”. Det finns generellt väldigt många exempel på att E2 talar om tredje person, antingen i singular eller i plural, med många possessiva pronomen som bestämningar som ”sin kärlek” och ”deras förhållande”. Detta kan ses i ljuset av att ”jag” endast använts två gånger i detta tal och två gånger i E3:s anförande medan ”jag” använts betydligt oftare i de övriga talen.

Trots denna stora förekomst av possessiva pronomen finns också exempel på andra utbyggda fraser som ”den pirrande känslan” och ”en stark gemenskap”. En fras på nivå 3 som

E2 producerat är svår att tolka på grund av elevens uttal och artikulation. Där står tolkningen mellan ”kän” och ”själ” och det är avgörande för om yttrandet ska betraktas som felaktigt eller inte eftersom orden har olika genus. Jag har valt att behandla det som ett felaktigt yttrande eftersom det i sammanhanget verkade troligare att E2 sa ”kän”.

De förekomster av nominalfraser med predikativa attribut som återfinns på nivå 4 är korrekta men de adjektiv som talaren använder är ”kär” och ”förälskad” i fem av exemplen, till exempel ”vi blivit kära” och ”man blir olyckligt kär”. Därmed är det svårt att säga om E2 behärskar predikativ kongruens eller om anledningen till att så många exempel på predikativ kongruens har dykt upp är just för att inläraren kunnat använda några uttryck hen känt sig säker på.

5.3.3 Närstudie av E3

E3 har totalt 103 nominalfraser på nivå 2 varav totalt 55 unika. Det är ungefär samma nivå som C1 och C2 ligger på. Man kan notera att E3 ofta använder pronomenet ”det” som förekommer 21 gånger samt ”de” som förekommer tolv gånger. Därefter finns ”man” representerat sex gånger och ”brudparet” tre gånger innan det är två förekomster på åtta nominalfraser till. Vad E3 gör är att ganska utförligt beskriva bröllopsritualer med ord som ”en ceremoni”, ”prästen” och ”vittnen” vilket gör att andelen nominalfraser är varierad. Nominalfraserna i sig är inte väldigt avancerade men relevanta och varierade.

På nivå 2 syns det att E3 har ett konkret språk eftersom många av de utbyggda nominalfraserna består av possessiva pronomen. Bland annat finns det elva unika fraser med ”sin/sitt/sina” som inledande attribut. Annars förekommer ”alla”, ”den/det”, ”hela” och ”tjejens/killens” som förled i ett flertal nominalfraser. Detta visar på att E3 inte har så avancerade utbyggda fraser och färst antal utbyggda nominalfraser.

E3 har inte heller speciellt väl utbyggda predikativa satser. Två av de tre förekomsterna är konstruktioner med ”kär”, ”man blev kär” och ”de blir kära” vilket är enkla varianter av predikativ kongruens. Den sista förekomsten är ”det är väldigt olik”. Ordet ”olik/olikt/olika” är ett ord som används frekvent i flera anföranden.

5.4 Sammanfattning av resultat

Sammanfattningsvis finns det få tydliga tendenser som gäller alla anföranden av ett visst betyg när man ser till den kvantitativa statistiken. Däremot har den mer kvalitativa undersökningen av elevernas fraser och predikativsatser visat på större skillnader mellan

grupperna av anföranden med betyg C eller E. Där har eleverna med C i betyg visat på en större variation och mer avancerade val av exempelvis attribut. Det är tydligt att alla elever automatiserat nivå 3 men på grund av begränsat underlag är det svårt att dra säkra slutsatser av hur väl eleverna behärskar grammatiska strukturer på nivå 4. C3 och E1 avvek från mönstret. C3 hade kvalitativt mindre variation än C1 och C2 och på nivå 2 stod tre ord för över hälften av förekomsterna i C3:s anförande. E1 avvek från gruppen med betyget E genom att ha en stor variation av framförställda och efterställda attribut, en hög andel nominalfraser på alla nivåer och få felaktiga konstruktioner. Rent grammatiskt, både kvantitativt och kvalitativt, tillhör E1 ett av de bättre anförandena.

6 Diskussion

Syftet med denna undersökning har varit att studera om det finns något samband mellan elevernas grammatiska utvecklingsnivå och deras betyg på det muntliga nationella provet. Utifrån de resultat som presenterats ovan kan jag säga att något entydigt sådant samband inte har upptäckts i denna undersökning. Däremot kan man se en viss tendens, framförallt om man utesluter E1 ur resultatet. E2 och E3 har, framförallt på nivå 3, mindre variation och ett mindre utvecklat språk än framförallt C1 och C2.

De anföranden som sticker ut i denna undersökning, och som verkar ha fått betyg som inte stämmer överens med deras grammatiska utvecklingsnivå är E1 som har tolv korrekta yttranden på nivå 4 och många väl utbyggda nominalfraser på nivå 3, och C3 som har få och enkla yttranden på nivå 4 och liten variation i val av framförställda attribut då ett vanligt ord är ”olika/olik/olikt” på nivå 3, trots en procentuellt hög variation (se tabell 3).

När det gäller E1 så är min bedömning att eleven trots ett väl förberett tal, god talarteknik och ett utvecklat språk har missat i anknytningen till temat. Istället för att uttrycka hur hen känner kärlek till ett tv-program så beskriver talaren karaktärerna och handlingen i tv-programmet och programmets framgång. Att E1 trots sin goda struktur och sitt självsäkra och avslappnade framförande inte fick högre betyg kan visa på att bedömarna som såg E1:s framförande värderade innehållet och temaanknytningen högre än framförandet. Det går alltså emot de iakttagelser som Brännström noterade i sin undersökning där flera av informanterna talade om *actio/pronuntiatio* och detta också stod högst upp på det noteringsunderlag som tillhandahölls från Skolverket inför bedömningen. I det bedömningsunderlag som är aktuellt nu är rubriken Framförande, det som närmast överensstämmer med *actio/pronuntiatio*, den

fjärde och sista rubriken i bedömningsmatrisen och noteringsunderlaget och Innehåll är det som står först (se 2.4). Om man antar att det uppfattas som en underliggande rangordning av hur viktig en specifik del av anförandet är, kan denna ordning delvis förklara varför E1 fick ett lägre betyg.

Det var för att undvika framföranden som fått lägre betyg för dispositions- och innehållsmisstag som jag, vid valet av material, inte undersökte prov från Svenska som andraspråk 3. Det nationella provet i Svenska som andraspråk 3 har mycket starkare formkrav på anförandena än de krav som ställs på anföranden från Svenska som andraspråk 1. I det nationella provet i Svenska som andraspråk 3 ska eleven bland annat presentera en tes och argument som stärker denna tes vilket inte är ett krav i det nationella provet i Svenska som andraspråk 1. Kanske kunde E1 valts bort från undersökningen då bristen i temaanknytningen slog mig redan i början av undersökningen men detta var trots allt en undersökning av ospecificerade prov med ett visst betyg.

Att C3 fått ett så högt betyg trots förhållandevis enkla grammatiska strukturer kan ha att göra med att hen visade på andra värden som naturlig och god kontakt med åhörarna och god användning av presentationstekniska hjälpmedel och att anförandet utgjorde ett gott bidrag till utprovningens tema som var ”kärlek” vilket ses som ett viktigt kriterium.

Även elev C2 är intressant på grund av sina många predikativa attribut samt relativt stora andel fel som uppstod i och med dessa. C2 har flest felaktiga konstruktioner på nivå 3 och nivå 4. I sitt anförande talar C2 om patriotism, ett ämne som uppenbarligen berör hen djupt. Det är ett ämne med många svåra termer och begrepp och detta utmanar C2 att pröva dessa konstruktioner. Det visar alltså på att hens ämnesval, disposition och ordvariation har vägt tyngre än grammatisk korrekthet.

Det verkar som om bedömarna som bedömde dessa framträdanden gjorde det på liknande grund som bedömarna i Palmérs undersökning (2010, s. 41). Förmodligen vägdes aspekter som temaanknytning, disposition, hanteringen av källor och andra delar av anförandet in som betydelsefulla eftersom det inte verkade vara grammatiken som sattes främst.

Däremot är det intressant att diskutera min undersöknings resultat gentemot Eklund Heinonens (2009) resultat. Eklund Heinonen konstaterade att testtagarna i nästan alla fall behövde ha automatiserat nivå 4 för att bli godkänd, och utifrån det relativt osäkra resultat jag fått så ser det ut som om alla elever har eller är på gränsen till att automatisera nivå 4. Helt klart är att alla automatiserat nivå 3 enligt kriteriet att 80 % av alla obligatoriska förekomster

ska vara korrekta. Hon fann ett signifikant samband mellan om testdeltagarna nått en viss utvecklingsnivå och om de blivit godkända, men i mitt resultat verkar inte utvecklingsnivån vara en avgörande variabel för vilket betyg eleven fått. Det som dock skiljer våra undersökningar åt är det faktum att i min undersökning finns inga underkända anföranden representerade. Frågan är om elever som fått betyget F inte har automatiserat nivå 4.

Till det nationella provet är det alltså inte bara grammatiska kunskaper som krävs utan också innehållet i framträdandet och andra kommunikativa förmågor är av avgörande betydelse.

Eklund Heinonen visade också att bedömare var ganska bra på att utifrån endast ett muntligt framträdande sätta ett riktigt betyg på talarens grammatik. Man kan inte dra några paralleller från detta till min undersökning eftersom inget separat betyg ges för endast grammatiken.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att grammatisk utvecklingsnivå inte är en garanti för ett högt betyg. Utan de övriga delarna och kanske framförallt temaanknytningen förslår grammatiken inte långt. Detta går hand i hand med Skolverkets kriterier om att bedömningen av samtliga aspekter ska vägas samman till en helhetsbedömning (Skolverket, 2012, s. 18, s. 21). Grammatiken är trots allt underställd kommunikationen och i inget av framförandena i denna undersökning blir budskapet helt oklart även om E2 periodvis använde märkliga uttryck och mot slutet av sitt tal verkade byta åsikt för en kort period.

6.1 Praktisk tillämpning

En lärdom man kan ta med sig från denna undersökning som lärare är vikten av att vara tydlig med vad som bedöms och vilka kraven är för ett högre betyg. Kanske hade E1 uppfattat uppgiften som att hen skulle presentera något hen älskade, inte att hen skulle förklara hur eller varför hen älskade det och därmed blev resultatet sämre. Risken med att ett framträdande som E1:s endast får ett E i betyg är att E1 inte förstår varför betyget inte blir högre och där känner sig orättvist behandlad eller omotiverad inför nästa uppgift. Om man, likt Palmér (2010) föreslår, inför ett anförande i det muntliga nationella provet har använt sig av respons och konstruktiv kritik kanske E1 hade presterat bättre. Att tro att elever som naturligt är bekväma framför en grupp inte behöver öva på att strukturera ett tal innebär att göra en elev en otjänst.

Kanske kan också denna undersökning vara uppmuntrande och stöttande för elever som känner sig osäkra på sin grammatik, att det i slutändan inte är det som är det avgörande om de har ett intressant och kommunikativt tal som framförs på ett bra sätt.

Framförallt visar denna undersökning att muntlig bedömning är en mångsidig uppgift och att grammatik inte är den avgörande detaljen mellan ett lågt eller högt betyg.

6.2 Vidare forskning

En nackdel med denna undersökning är omfattningen, att så få tal undersökts. För att få en säkrare statistik och större underlag skulle fler tal behöva analyseras och kanske borde även ordföljden hos talarna analyseras. För att göra en grundligare undersökning som skulle knyta an närmare till Eklund Heinonen skulle anföranden med betygen F och E kunna undersökas för att ta reda på om det fanns någon kritisk nivå på grammatisk utveckling där.

För att undvika tal som E1:s skulle man kanske också kunna välja ut tal och undersöka tal som uttryckligen fått lägre betyg eller underkänts på grund av den kommunikativa kompetensen, där mottagaren helt enkelt inte förstått talarens budskap.

6.3 Sammanfattning

I denna uppsats har sex elevers grammatiska utvecklingsnivå undersökts utifrån ett muntligt framträdande per elev och detta har sedan jämförts med det betyg eleven har fått på sitt anförande. Resultatet har visat att det inte finns ett entydigt samband mellan god grammatisk förmåga och högt betyg. Däremot kan man se en tendens att elever med C i betyg har fler utbygga fraser och fler unika och varierade attribut. En elev avvek från mönstret på så sätt att hen hade många nominalfraser och flera avancerade predikativfraser men ändå fick ett relativt lågt betyg. Detta kan dock förklaras med att bedömning grundar sig på flera aspekter, såsom innehåll och struktur, än grammatisk korrekthet och variation i språket.

Litteratur

Abrahamsson, Niclas, 2009: *Andraspråksinläring*. Lund: Studentlitteratur.

Brännström, Maria, 2008: Svensklärares bedömning av muntlighet – likvärdig, jämlig eller olik? En studie av lärares bedömning av elevers prestationer på det muntliga delprovet i Nationella provet i Svenska B. I: Palmér, Anne (red), *Sjätte nationella konferensen i svenska med didaktisk inriktning. Muntlighetens möjligheter – retorik, berättande, samtal*. Uppsala: Uppsala universitet. S. 25–36.

Eklund Heinonen, Maria, 2009: *Processbarhet på prov. Bedömning av muntlig språkfärdighet hos vuxna andraspråksinlärare*. (Skrifter utgivna av Uppsala universitet) Uppsala: Uppsala universitet.

Flyman Mattsson, Anna & Håkansson, Gisela, 2010: *Bedömning av svenska som andraspråk. En analysmodell baserad på grammatiska utvecklingsstadier*. Lund: Studentlitteratur.

Hammarberg, Björn, 2013: Teoretiska ramar för andraspråksforskning. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red), *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. S. 27–84.

Josefsson, Gunlög, 2009: *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare*. Lund: Studentlitteratur.

Palmér, Anne, 2010a: *Muntlighet i klassrummet. Om tal, samtal och bedömning*. Lund: Studentlitteratur.

Palmér, Anne, 2010b: *Att bedöma det muntliga. Utvärdering av ett delprov i gymnasieskolans nationella kursprov, Svenska B*. (Svenska i utveckling 26.) Uppsala: Uppsala universitet.

Salameh, Eva-Kristina, 2012: *Flerspråkighet i skolan. Språklig utveckling och undervisning*. Stockholm: Natur & Kultur.

Skolverket, 2011a: *Gymnasiets ämnesplan för Svenska*. <http://www.skolverket.se/laroplaner-amnen-och-kurser/gymnasieutbildning/gymnasieskola/sve?tos=gy&subjectCode=SVE&lang=sv>

Skolverket, 2011b: *Gymnasiets ämnesplan för Svenska som andraspråk*. <http://www.skolverket.se/laroplaner-amnen-och-kurser/gymnasieutbildning/gymnasieskola/sva?tos=gy&subjectCode=SVA&lang=sv>

Skolverket, 2012: *Kursprov, höstterminen 2012, Svenska och svenska som andraspråk, lärarinformation, Framtiden tillhör dig*. Stockholm.

Skolverket, 2014: *Kursprov, september 2014, Svenska och svenska som andraspråk, bedömningsanvisningar, delprov A. Skilda världar – möjliga möten*. Stockholm.

Bilagor

Bilaga 1, C-elevs nominalfraser, nivå 2

C1	C2	C3
24 timmar	Jag X 7	”kortege”
365 dagar	Gränsen	Algeriet x 2
Alla X 2	(mig)	Alla X 2
Behov* ¹	Andra X 2	Allt
Bevis	Begreppet chauvinism	Annat
Bordet	Britterna	Blommor
dagen	Chauvinism	Bruden X 2
Den x 4	Chauvinism*	Brudparet X 3
Det X 6	De X 4	Bröllopet
Detta	Det X 6	Brölloppsalen
En del	Detta X 3	De X 11
En gång	Där X 3	Dem X 2
En mobiltelefon x 3	En egenskap	Den
En vän x 4	En gång	Det X 21
En x 2	En patriot X 5	Djur
Er	En poster	En fot
Facebook	En slav	En grupp
Familj*	Er	En hand
Filmen Legally Blonde	Ett land	En partner X 2
hem	Ett uttryck	En person
Hon	Folk	Er
Hunden	Folk(hem)	Ett ord X 2
Husdjur	Folket X 2	Exempel X 4
Händelser	Fosterlandskärlek	Familj
Instagram	Helhet	Familjen
Jag x 6	Hjälp	Färgen
kläder	konfliktländerna	Han
Kärlek x 2	Konservatism	Henna
Kärleken X 2	Krig	Huvudstaden
Man X 7	Kärlek X 2	höjdpunkten
Mig X 2	Lojalitet	Instrument
Mobilen x 5	Man X 5	Jag X 7
Många	Mig X 2	Kostym
Någon X 2	Många	Kvinnan
Oss X 2	Napoleon	Känslor

¹ * innebär att nominalfrasen är felaktigt böjd i anförandet.

Skal	Nation	Kärlek X 3
Skratt	Nationalism X 2	Kärlek*
Sällskap	Nationalismen X 2	Man X 15
Tillfälle*	Nationalromantik	Mannen x 2
Varandra x 2	Ni	mig
Vi X 6	Nordirland	Ni X 3
Vägen	Patriot	något
Åren	Patriot*	personen
året	Patrioter X 3	Salen
Åsikter x 2	Patriotism X 7	Skillnad
	Patriotismen X 2	Skälet
	Rasism	Tid X 2
	Själv	Tlemcen
	Sverige X 2	Uppmärksamhet
	Tiden	vem
	Tyskland	Vi
	Undersökning*	Vi alla X 2
	USA	Vänner X 2
	World (W...) Survey	Västalgeriet
	Våld	Östalgeriet X 3

Bilaga 2, C-elevs nominalfraser, nivå 3

C1	C2	C3
Bästa vän	(ohörbart) patriotiska känslor	All musik och mat
Dagens kärlek	(ohörbart) viktiga traditioner	Brudparets närmaste familj
Dagens samhälle x 2	Allt mindre personer	De andra
Den enda gång	De fattiga	De här X 2
Den kärlek	Den känslan	De olika kläder*
Den teknologiska världen	Den patriotiska känslan X 2	Den dagen
Den överdrivna kärleken	Det land X 2	Den rätta
Din första kärleken *	Det mest patriotiska folket	Det här X 8
Din högerficka	Det minst	Det ordet X 2
Din vänsterficka	Det största problemet	Det viktigaste
En ny typ av kärlek	Detta landet	En traditionellt bröllop*
En rolig video	En civiliserad människa	Fem till sex gånger
Er chans	En god sorts patriotism	finaste (upplevelse)*
Era mobiltelefoner	Ett bra exempel	Första bilen
Ett nytt förhållande	Ett ideologiskt (ohörbart) begrepp	Hennes föräldrars hus
Gamla bilder	Ett sådant land	Man själv
Gamla minnen	ett väldig liberal land*	Min stad, Tlemcen
hundra olika färger och mönster	en irländsk författare, nobelpristagaren G.B. Shaw	Många bilar
Massa pengar	första tecknet	Norra Algeriet
Massa tid	Irländska frihetskriget	ny början*
Min mobil	Irländska republikanska armén	Några kläder
Mina vänner	Man själv	nån annan
Många människor	Min nationalitet	Nån gång
Nya människor	Mitt etnicitet*	Olika delar
Olika typer	Många patrioter	Olika modeller
Samma saker	Nåt krig	Olika mönster
sig själv	Olika sorters internationella tävlingar	Olika saker
Sin bästa vän	Patriotiska känslan*	Olika sorts kärlek
Sin hund	Sitt eget armé*	Olika städer x 2
Sin mobil	Sitt folk	Olika traditioner
Sina händelser	Sitt land X 4	Sitt liv
Sina mobiltelefoner	Sitt land, region eller område	Äkta guld
Stor kärlek*	Sitt lands själ	Äkta pärlor
Underbara minnen	Sitt liv	
Vissa lägen	Största skillnaderna	
Vår mobil	tvåhundra år	
Våra mobiltelefoner	Vilken styre*, religion	
Våra vänner X 3	Överdriven, fanatisk nationalism	
Våra önskningar och behov		
Våran nya kärlek		
Vårt liv		
Överdriven nivå		

Bilaga 3, C-elevs nominalfraser med predikativa attribut, nivå 4

C1	C2	C3
Vi skulle känna oss svikna	...fyllda av patriotismen	...Är den inte färgad
Paniken som uppstår är obeskrivlig	...kan bli farlig*	Algeriet är jättestort
Tider blir svåra att hålla	De som är stolt*	Det är ju dekorerat*
	Det [...] är hemskt	Det är olika
	Det vara svårt	Kärlek är finaste (upplevelse)*
	Du var född	
	En patriot är alltid lojal	
	Han eller hon är sympatisk till	
	Irland vara självständigt	
	Man själv var, är född i	
	Patriotism är första tecknet	
	Sverige är ett väldig liberal land*	

Bilaga 4, E-elevers nominalfraser, nivå 2

E1	E2	E3
” The café”	Bandet	Alla X 2
”across the hall”	Den	Ansiktet
20-22 minuter	Det X 9	Besök
230 avsnitt	Detta	Brudparet X 3
Allt X 2	Där	Bröllopstraditioner
Arbetsplatsen	Efterhand	De X 12
Avsnitt x 2	En början	Dem
Början	En känsla	Den
Caféet X 2	En person	Det x 21
Central park	En relation	Dig
Chandler X 4	Ett förhållande X 2	Du
David Kauffman och Martha	Exempel X 3	En ceremoni
De X 2	Familjerna	En dag X 2
Dem	Förhållande	En fredag
Den	Förälskelse X 4	En kille
Det X 5	Gemenskap	En månad
Detta	Gemenskapen	En sak
Där	Hemligheter	En tjej
En	Jag X 2	En tradition
En dag	Kontakt	En vecka
En dramaserie	Kroppen	En, ett sätt
En filmkväll	Känslor	Er
En individ	Kärlek X 6	Familjen
En komediserie	Lycka X 2	Familjerna
En serie	Man x 17	Folk
En TV-serie X 3	Människan	Giftermålet
Engelska	Något X 6	Han X 2
Er	olycka	Hon
Ett avsnitt	Ord X 3	Huvudet x 2
Friends	Otur	Här
Han X 2	Person*	Jag X 2
Handlingen	Relation*	Kille *
Hemma	Saker	Killen X 2
Hemmet	Sig	Kyrkan
Henne	Tiden X 2	Kärlek X 2
Hjärtat	Trohet	Lördag*
hon X 3	Varandra X 4	Man X 6
Idéer	Vi	Mat
Ingen	Vägen	Mottagning
Jag X 17	Vänner X 3	Människor
Joey x 2	Vänskap X 5	Någon
Kanal5	Ämnen	Någonting
Kategorin situationskomedi eller	Ämnet kärlek*	Pappan

sitcom		
Kvinnor		Papper
Man		Presenter
Mig X 2		Prästen
Monika X 4		Stadshuset X 2
Många		Sverige
Paleontolog		Tjejen X 3
Phoebe x 2		Tradition
Problem		Traditionen
Rachel X 2		Tyget
Ross X 3		Vittnen
Serien X 5		Vänner
sig X 2		Världen
Situationskomediserierna		
Skaparna		
Skillnad		
Skådespelarna		
städning		
Sverige		
Titeln		
Tjejer		
TV-bolaget NBC		
TVn		
Tv-programmet Vänner		
TV-serier		
ungdomsgänget		
Ungdomsåren		
USA		
Vi		
Vinjetten		
Vänner X 10		
Vännerna		
År 2004		

Bilaga 5, E-elevs nominalfraser, nivå 3

E1	E2	E3
52 miljoner tittare	alla människor	Alla andra saker
Alla avsnitt	Alla vi	Alla andra x 2
Bättre humör	Allt möjligt	Alla tider
Dagens TV-serier	Andra band	Den allmänna traditionen
De många miljoner	De olika religionerna	Den dagen
De sex skådespelarna	Den franska författaren Albert Camus	Den där känslan
Den här serien	Den personen X 2	Det där x 2
Den mest naturliga kärleken	Den pirrande känslan	Dina egna
Den populäraste TV-serien	Denna person	En hel vecka
Den smågalna galenskapen	Denna planet	Ett, något slags tyg
Den standard	Deras förhållande	Hela familjen
Deras humor	Deras kärlek	Hela världen
Deras kärlekshistoria	Deras yttre öde	Killens familj x 2
Deras skådespel	Dessa personer	Mitt land, Burundi
en bortskämd flicka	Dessa två individer	Någon annans behov
En djup förälskelse	Dessa två X 2	Sin ansikte*
En genomgående problem*	Detta sätt	Sin dotter
En grupp fasta rollfigurer	En annan religion	Sin dotters hand*
en humoristisk sväng	En motsatt (kön/själ)*?	Sin make
En miljon dollar	En stark gemenskap	Sina barn
En människas liv	Ens liv	Sina egna
En sarkastisk ton	Ett annorlunda sätt	Sina egna bröllopstradition*
En trasslig uppväxt	Ett eller annat sätt	Sina familjer
En urusel dag	Ett slags känslor*	Sina mörka sidor
En vacker dag	Fysiska skador	Sina planer
En vardaglig miljö	Första början	Sina vittnen
ett maniskt beteende	Längre tid *	Själva bröllopet
Ett stort fan	Något så viktigt	Tjejens familj x 2
Flest tittare	Nån person	Tjejens pappa
Gruppens dumma person	Oförväntade saker	Vilket land
Gruppens skojare	Olika anledningar	Vissa folk
Hela USA	Sin kärlek	
Hennes lägenhet	Sina känslor	
Hollywoods standard	Sitt slut	
Hög standard	Starka band	
Lite tid	Starkare känslor	
Min bror x 2	Vissa folkgrupper	
Mina föräldrar	Våra liv	
mina kusiner		
Mitt hemland		
Mycket bättre humör		
Många andra		

Många viktiga punkter		
Seriens gång		
Seriösa förhållanden		
Seriösare förhållande*		
Sista avsnittet		
Stort hjärta		
Säsong nio och tio		
Underliga omständigheter		
Varje avsnitt		
Väldigt mycket tid		

Bilaga 6, E-elevs nominalfraser med predikativa attribut, nivå 4

E1	E2	E3
...få mig och min bror intresserade	Den personen är det underbaraste*	De blir kära
Avsnitten är (mellan 20–22 minuter) långa	Dessa två individer som är kära varandra	Det är väldigt olikt
De sex skådespelarna var underbetalda	Det är oemotståndligt	Man blev kär
Det är otroligt	Få den lycklig	
Han är (...) typ korkad	Känner man sig förälskad	
Hennes lägenhet är (närmast)	Man blir olyckligt kär	
Jag samtidigt är glad	Man då är så djupt förälskad	
Jag var sjuk	Vi blivit kära	
Karaktärerna var relativt självsäkra		
Något som var mindre självklart		
Rachel är en bortskämd flicka		
Serien skulle bli så stor		